

Is de doop een bede van een goed geweten tot God?

1 Petrus 3: 21 en 22 wordt in de vertaling van het NBG vertaald met: "Als tegenbeeld daarvan redt u thans de doop, die niet is een afleggen van lichamelijke onreinheid, maar **een bede van een goed geweten** tot God, door de opstanding van Jezus Christus die aan de rechterhand Gods is, naar de hemel gegaan, terwijl engelen en machten en krachten Hem onderworpen zijn."

Toch worden er bij deze vertaling steeds vaker vraagtekens gezet. De "New International Version" vertaalt bijv. "and this water symbolizes baptism that now saves you – not the removal of dirt from the body but the **pledge** (or: **response**) of a good conscience toward God. It saves you by the resurrection of Jesus Christ, who is gone into heaven and is at God's right hand – with angels, authorities and powers in submission to him."

In de "Amplified Bible" lezen we: "And baptism, which is a figure [of their deliverance], does now also save you [from inward questionings and fears], not by the removing of outward body filth [bathing], but by [providing you with] the **answer of a good and clear conscience** (inward cleanness and peace) before God [because you are demonstrating what you believe to be yours] through the resurrection of Jesus Christ. [And He] has now entered into heaven and is at the right hand of God, with [all] angels and authorities and powers made subservient to Him."

Vanwaar dit verschil? Dit heeft alles te maken met vraag wat er in de grondtekst wordt bedoeld. In het boekje "De kinderdoop in de Heilige Schrift" van Ary Schipper treffen we de volgende opmerkingen aan (blz. 150 t/m 153):

"Petrus noemt de doop 'een **vraag van een goed geweten** tot God, door de opstanding van Jezus Christus' (1Petr. 3:21, Statenvert. De NBG-vertaling heeft: '**een bede van een goed geweten**'). Luther heeft 'vraag' (eperothema) vertaald met '**verbond**' (der Bund eines guten Gewissens mit Gott). 'Bund' kan echter ook 'verband' betekenen en dan zou Luther bedoeld kunnen hebben: de doop... het verband van een goed geweten.' De St.Willibrordvertaling heeft ¹: '**verbintenis met God van een goed geweten**', terwijl de Petrus Canisius-vertaling schrijft: '**een bede tot God om een goed geweten**.' De gelovige vraagt om behoud, ook tegenover de ongelovige wereld; evenals Noach in zijn dagen van de wereld werd verlost, lezen wij in 'Het Nieuwe Testament, van verklarende aantekeningen voorzien', blz. 489, Kampen 1957.

Dr. de Ru wil in zijn artikel: 'De heilige doop - gebed of gave?' (Ned. Theol. Tijdschr., Wageningen, 20e Jrg. 1965-1966, blz. 255-268) eperothema vertalen met '**aanbod**', in aansluiting met A. Schlatter (Angebot), H. Rendtorff (Anbietung), Th. Spoerri (Antrag) en M.H. Bolkestein (**aanbod, geschenk**). Dan is de doop dus iets, dat van Gods kant komt, een teken van Zijn lankmoedigheid (1 Petr. 3 : 20), **een daad Gods in het leven van de mens, waardoor deze een goed geweten tegenover Hem ontvangt**. Niet zijn lichamelijke onreinheid wordt afgewassen, maar zijn geestelijke smetten; dan kan men zeggen: de doop redt (1 Petr. 3 : 21).

Zo opgevat is - volgens dr. de Ru - de tekst niet alleen volledig in overeenstemming met de strekking van de gehele brief, maar ook met de beslissende betekenis van de doop in het Nieuwe Testament als een reiniging van Godswege (IKor. 6 : 11, Tit. 3 : 5). Nergens, ook niet in 1 Petr. 3 : 21 is de doop een gebed, maar steeds een genadegave, een geschenk van Gods wege, door de opstanding van Jezus Christus.

Dr. P. Prins kan eveneens de Statenvertaling niet volgen als deze schrijft, dat de doop de vraag is van een goed geweten tot God. Hij heeft hiervoor verschillende redenen. 'Ik behoef ze, hoop ik - schrijft hij - niet alle op te sommen. Een enkele ervan. Als ik lees: de vraag van een goed geweten, dan zou ik moeten veronderstellen, dat degene, die gedoopt werd, reeds gereinigd was, eer hij de doop

ontving. En het is juist andersom: door de doop wordt zijn geweten rein gewassen, dus goedge maakt. De vraag van een goed geweten - dat plaatst me voor meerdere moeilijkheden. Er staat dan in het geheel niet, wat er gevraagd wordt. Die vraag van dat goede geweten hangt dan als het ware in de lucht. Daarom vertalen wij het liever zo: **de vraag om een goed geweten**.

Wat de grondtekst betreft kan dat precies evengoed. En het is er m.i. alles veel duidelijker door' 298).

Calvijn spreekt op blz. 394 van zijn 'Instituut' (uitgave professor Sizoo) over 1 Petr. 3 : 21, waar (volgens Calvijn) de apostel zegt, dat 'de doop is **een getuigenis van een goed geweten voor God**' er als volgt over: 'De Dopersen - zegt hij - beroepen zich op deze tekst, om daarmee aan te tonen, dat de kinderen niet gedoopt kunnen worden, omdat van hen nog niet gezegd kan worden, dat zij zulk een getuigenis kennen.'

In verband daarmee - zegt Calvijn dan - dat de kinderdoop Gods verbond bevestigt en bekrachtigt, wijl de kinderen de verdere betekenis van het sacrament later wel zullen inzien. Al is dus ook hier de doop van grote betekenis voor de toekomst, dat neemt niet weg, dat Calvijn de kinderen rekent vanaf de moederschoot tot het Verbond, en dat het zaad van geloof en bekering reeds in hen aanwezig is. Bij het opgroeien zullen zij dat, onder de zegen des Heeren, ook gewaarworden. En dan zal hun doop voor hen al rijker worden,

H. C. Voorhoeve Jzn. sluit zich in zijn geschrift 'Doop en Avondmaal' bij de Statenvertaling aan, als hij schrijft, dat **wie in Christus gelooft, door Zijn bloed van alle zonden is gereinigd en dientengevolge een goed geweten heeft** (Hebr. 10:2 en 22; 9:14). De opstanding van Christus - zegt Voorhoeve - verzekert hem van de volkomen verzoening zijner zonden door de zoedood van Christus. Met een goed geweten komt hij dus om gedoopt te worden, en ontvangt dan in de doop van Gods wege de verzekering, dat hij van al zijn zonden is gewassen. Wat Ananias tot Saulus zeide (Laat u dopen en uw zonden afwassen, wordt door Petrus hier ook verklaard. **De doop stelt voor de afwassing der zonden, en is van Gods wege de verzekering er van.**

'Eperothema' vertaalt men meestal met 'gebed' of 'vraag' - schrijft professor Bieder (op bladzijde 178 van zijn werk 'Die Verheissung der Taufe im Neuen Testament', Zürich 1966). Verschillende bewijzen uit de profane griekse taal en cultuur (Profangräzität) laten evenwel zien, dat de betekenis '**contractuele verplichting**' geregeld gebruikt wordt. De doop heeft in die zin een reddend karakter, dat hij verstaan wil worden als een contractuele verplichting, die iemand voor het oog van God op zich neemt. De doop redt niet automatisch, maar slechts in de zin van een ethische oproep, **een ethische stap, die iemand van uit het heidense milieu doet naar het begin van een christelijk leven in gehoorzaamheid.**

Terwijl tenslotte professor H. Berkhof kiest voor de St. Willebrordvertaling: 'de doop is de verbintenis van een goed geweten met God.' Hierbij merkt hij op, dat wanneer de doop alleen een bede is, hij alleen een handeling van de mens naar God toe is. Maar hij is meer. Hij is een verbintenis van twee partijen, van God en de mens. In de bijbel heet die verbintenis meestal 'verbond.' Van die verbintenis met God krijgt de mens een goed geweten en wel krachtens de opstanding van Jezus Christus.'

In dit verband zouden wij er op willen wijzen, dat ook het verbond Gods met ons in Christus Jezus uitsluitend van de Heere uitgaat, waardoor de vertaling van dr. de Ru met 'aanbod' en 'reiniging van Gods wege' aan kracht wint."

Tot slot nog een citaat uit de "New International Dictionary of New Testament Theology, abridged edition" (blz. 210): "The noun eperothema is found in the NT only at 1 Pet. 3:21 in respect of baptism: "This water symbolizes baptism that now saves you also - not the removal of dirt from the body but the pledge [eperothema] of a good conscience toward God." If "pledge" is an accurate meaning here, it denotes a statement of faith given by the one being baptized in answer to a formal question. This person should make such a statement with a clear conscience. Possibly it also means that baptism itself is a prayer to God for a good conscience. Or again, it may mean the answer by God to a such a question, i.e., the granting of a clear conscience toward God (cf. Heb. 10:19-25)."

¹ WV95 echter: Dit was een voorafbeelding van het doopwater, waardoor u nu gered wordt. De doop beoogt niet de verwijdering van lichamelijke onreinheid, maar is **een verzoek aan God om een zuiver geweten**, krachtens de opstanding van Jezus Christus, die ten hemel opgestegen zetelt aan Gods rechterhand, nadat engelen en machten en krachten aan Hem onderworpen zijn.